

DOMOLJUB

Š I E V. 42.

V L I U B L I A N I D N E 19 O K T O B R A 1932

L E I O 45

Cena 18 Din za celo leto. Za inozemstvo 40 Din. Posamezna številka 1 Din. V inseratnem delu vsaka drobna vrstica ali nje prostor 40 Din. Izhaja vsako sredo. Spisi in dopisi naj se pošiljajo Uredništvu »Domoljub«, naročnina, reklamacije in inserati Upravištvu »Domoljuba« v Ljubljani.

Telefon uredništva: 2549.

Telefon uprave: 2992.

Občani in občinski proračun

Občinski zakoni (občinski redi) bivših dežel Kranjske, Koroške in Stajerske, ki veljajo za občine današnje dravske banovine v tistih mejah, kakor so spadale popred k deželam, imajo glede proračunov jako važna določila. Ni dovolj, da poznajo ta določila samo občinski zastopniki — župani in odborniki. Vsak občan mora biti dobro poučen o tej za občinsko gospodarstvo najvažnejši panogi občinske samouprave. Zato smatramo za potrebno, da izpregovorimo o občinskih proračunih prav sedaj, ko je čas za sestavljanje in sklepanje o njih na sejah občinskih odborov.

Vsi občinski zakoni imajo posebno poglavje: O občinskem gospodarstvu in občinskih določilih. Vse kar je določeno v posameznih paragrafih tega poglavja je bistveno zvezano z občinskimi proračuni in z letnimi računskimi zaključki. Za vse občinsko gospodarstvo je glavna in temeljna podlaga proračun, ki mora biti s poznejšim računskim zaključkom vred odprta knjiga za vsakogar, ki mu je mar blagor občine; mora biti kakor zrcalo, iz katerega odseva vse gospodarsko življenje v občini. — Ni torej vseeno, ali se davkoplačevalec v občini zanima za proračun, ali pa misli, da pojde tudi brez njega. Važnost občinskega proračuna za pravilno in redno gospodarstvo v občini je tako velika, da je treba o tem še posebej razpravljati, ki bo objavljena v »Društveniku«. — Namen današnjega članka pa je, opozoriti javnost in občane na formalno postopanje, to se pravi, kako morajo ravnati in se držati časovne dobe (terminov), ako hočejo pravilno izvrševati kontrolo nad občinskim gospodarstvom.

Kaj mora torej vsak občan vedeti o postopanju pri proračunih?

Odgovarjamo s tem, kar bistveno enako določajo vsi občinski zakoni: za bivšo Kranjsko § 66., za bivšo Koroško § 65., za bivšo Stajersko § 62. — **Proračun mora sestaviti župan:** to je prvo določilo teh paragrafov. Ni torej občinski odbor tisti, ki prvotno sestavlja proračun. To dolžnost nalaga zakon izrečno županu. Pač pa ga lahko pri tem podpirajo z nasveti občinski svetovalci. Saj so za to postavljeni. — Napačno je, ako predloži župan — kar se pre-pogosto dogaja — sestavljeni proračun enostavno občinskemu odboru, ki ga morebiti s kakšnimi spremembami ali pa tudi ne, brez nadaljnjega razprave in sklenitve doklade in naklade tako, kakor jih je morda že izračunal in predlagal župan.

Zakaj je to napačno? utegnate vprašati.

Zato, ker zakon čisto jasno in točno veleva, da mora biti po županu sestavljeni proračun brez-pogojno razporejen na vpogled občanom 14 dni, preden ga predloži župan občinskemu odboru. Sedaj nastopa namreč po zakonu občanom dana možnost in pravica, da sodelujejo z javno kontrolo pri graditvi temelja za občinsko gospodarstvo v dotičnem proračunskem letu.

V zakonito dopustni dobi med razpoložljivo proračuna na vpogled, ima namreč vsak občan pravico, da pregleda proračun. Sedaj je dana vsakemu občanu možnost, da prijavi svoje opozoritve (pomisleke, pripombe), ki so kasnejše osnova za morebitne pritožbe zoper sklenjene višine občinskih davščin. Opozoritve se lahko dajejo na zapsnik pri županstvu ali posebnimi vlogami pisмено, v vseh primerih v javnih zadevah kolka prosto. Samo ustne opozoritve niso priporočljive, ako se hkrati ne za-pisejo.

O vseh takih, po občanah podanih opozoritvah, pomislekih, pripombah, mora potem **sklepiti občinski odbor** na dotični javni seji, na kateri rešuje proračun in sklepa o višini določil. — Župan nima sam pravice, da bi reševal ali morda celo zavračal take vloge. Pač pa mora župan o sklepih občinskega odbora obvestiti stran pisмено.

Važno je za občane tudi, da vedo, kdaj mora biti proračun sestavljen po županu in razporejen na vpogled občanom. Zakon določa v navedenih paragrafih občinskih redov, da mora biti proračun po občinskem odboru odobren najkasneje en mesec pred začetkom prihodnjega upravnega leta.

Ob času razpoložljive dobe ne sme biti vpogled v proračun nikomur zabranjen. Občinski red za Kranjsko določa v § 66, tudi, da se mora vsakemu občanu na njegove stroške izročiti prepis proračuna, ako to zahteva. Občinska reda za Koroško in Stajersko takega določila sicer nimata, vendar pa je obsebi umljivo, da tudi tam županstvo ne more odreči prepisa proti plačilu po odobreni tarifi k uredbi o občinskih taksah. Obsebi umljivo ima pa vsak občan pravico, da sam izvrši prepis proračuna. Še to bodi pripomnjeno, da se po izrecnih zakonitih določilih vseh občinskih redov o proračunih in letnih računih ne sme nikdar sklepati na tajnih sejah občinskih odbornikov, marveč mora biti brezpogojno pripuščena javnost k takim sejam; — (§ 47. obč. reda za Kranjsko; § 46. o. r. za Koroško; § 43. o. r. za Stajersko). Vsako ravnanje nasproti navedenim postavnim

določilom ima za posledico ničnost vsega postopanja.

Ako povzamemo dosedanja izvajanja vidimo, da je sestava proračuna po županu in razpoložitev na vpogled občanom prvo dejanje, sklepanje o njem po občinskem odboru pa drugo dejanje tega važnega gospodarskega posla. Tretje dejanje pravilnega postopanja mora biti izvršeno takoj, ko je občinski odbor ugotovil proračun in sklenil občinske davščine po uradnih odredbah in navodilih. Pripomniti pa je treba, da mora gledati ne samo odbor marveč tudi vsa javnost na to, da obremenitev občanov ne gre čez mejo možnosti.

Ko je občinski odbor sklenil občinske davščine, jih mora županstvo po krajevno običajnem načinu javno razglasiti. Tedaj nastopi zopet pravica občanov do javne kontrole, ki je prav tako, če ne še bolj važna, kakor prejšnji dve. — Po določbah § 83. obč. reda za bivšo Kranjsko, § 81. o. r. za b. Koroško, in § 79. o. r. za b. Stajersko, ima vsak občan, ki se čuti zavoljo previsokih davščin oškodovan ali pre-hudo zadet, v 14 dnevem prizivnem roku pravico, enako kakor ob razpoložitvi proračunov tudi sedaj vlagati opozoritve (pomisleke, pripombe) zoper višino davščin v zvezi s pre-j iz-podbijanimi višinami izdatkov odnosno potrebščin. Vse take vloge se smatrajo v smislu navedenih zakonitih določil za pritožbe, o katerih ne sme več sklepati občinski odbor marveč jih mora županstvo s proračuni vred predložiti višjemu oblastvu, ki odloča o njih hkrati ob rešitvi proračuna. Vse take pritožbe morajo biti brezpogojno vložene pri županstvu. Napačno je torej in po navadi vselej v škodo pri-

PO SVETU

Katoliška cerkev

s Dre tri e življenju v papeški prestolici.

Vatikanska država je najmlajša in najmanjša država na svetu, a ima razmeroma največ cerkva, muzejev in knjižnic. Zelo dobro je preiskrbljena ta država tudi s telefonskimi in radijskimi aparati. Ima tudi svojo »vojsko« in policijo, čeprav šteje le okrog 700 prebivalcev. Pravijo, da se razlikuje vatikanska država od drugih v tem, da ni v njej nič na prodaj, niti ne moreš v njej ničesar prodati. Trgovin tam res ni, pač pa se da z marsičem trgovati, zlasti s tobakom. V Italiji je tobak zelo drag, v Vatikanu, kjer ni carine, pa zelo poceni. Zato se Italijani v Vatikanu zalagajo s cigaretami in cigarami. V vatikanski državi je edina kavarna, kjer lahko dobiš skodelico kave ali čašico vermute. Posetajo jo navadno gostje, ki se vračajo od mase. Njim je tudi namenjena. Med 9. in 2. uro vlada v papeževi državi živahno življenje, od 2 do 4 pa je Vatikan prav za prav zaprt. V tem času vatikanska gospoda obeduje. Popoldne je v Vatikanu mirno, ceste so prazne, le tu in tam vidiš švicarske gardiste v uniformah. Najvažnejša cerkev v Vatikanu je cerkev sv. Petra. Poleg tega ima ta najmlajša država apostolsko palačo s tisočerinimi sobami, muzejske dvorane, vojašnice, 2 tovarni, tiskarno, bolnišnice, kolodvor, semenišče in drugo. V tiskarni se tiskajo knjige in vatikanska dnevnik. Osservatore Romano in Illustrazione Vaticana.

Italija

s Huda avtomobilska nesreča. Dne 13. oktobra dopoldne se je pripetila pri Razdrtem velika nesreča. Baron Ivan Marenci iz Hrenovic se je odpeljal s svojim motornim kolesom z Razdrtega proti Postojni. Naenkrat se je znašel med nekim zasebnim avtomobilom in avtobusom podjetja Ribi, ki vozi iz Postojne proti Gorici. Marenci se je zaletel z veliko silo v zasebni avto, obenem je odletel z motocikla in padel na sredo ceste, kjer se je ušel pred kolesi avtobusa. Šofer avtobusa se je v zadnjem hipu umaknil, pri tem pa se prevrnil. Vseh 6 potnikov v avtobusu je dobilo hude poškodbe, najbolj Ivana Bizjak od Sv.

tožnikom, ako jih vlagajo naravnost na bansko upravo, ki je sedaj neposredno nadzorstveno oblastvo nad občinami v stvareh lastnega delokroga. Največkrat je v takih primerih zamujen postavljeni rok, ker mora biti vselej pritožba poslana županstvu, da se izjavi o njej.

Mislim, da je s tem dovolj pojasnjeno, kako morajo postopati na eni strani župani, županstva in občinski odbori, na drugi strani pa občani, da bo občinsko gospodarstvo zares v redu. Se enkrat pa moram poudarjati, kakor sem storil že v enem prejšnjih člankov, da naj bodo vse pritožbe stvarne in utemeljene. Neosnovane pritožbe zgolj iz nagajivosti naj se na vsak način opuste!

Se na to naj opozarjam, da zoper neugoden odlok nadzornega oblastva (zavrnitev pritožbe po banski upravi) ni dopustna nobena pritožba več po urnem postopku (t. j. na ministrstvo). Pač pa je mogoča tožba na upravno sodišče, ako je seveda v zakonu res utemeljena. Sicer je škoda stroškov za takse

F. K.

Križa pri Ajdovščini. Marenci je v tržaški bolnišnici podlegel poškodbam.

s Drobni. V Rimu so sestavili komisijo pod predsedstvom ministra prosvete, da organizira mednarodno akcijo za širjenje učenja latinskega jezika.

Rumunija

s Bodo in ne bodo. Zveza narodov je sporočila rumunski vladi pogoje, ki jih je izdelal finančni odbor Zveze narodov za preuredbo rumunskih financ. Ti predlogi najprej na drobno tolmačijo sedanje finančno stanje Rumunije in nato navajajo, kako bi se mogla z ozkim sodelovanjem rumunske vlade in finančnih organov Zveze narodov izvesti ozdravitev rumunskih financ. To sodelovanje ne bi imelo oblike nadzorstva. Samo nekaj strokovnjakov in odposlancev Zveze narodov bi bilo rumunski vladi stalno na razpolago in bi jej pomagali pri preureditvi financ. Ti pomožni organi Zveze narodov pa ne bi imeli svojega stalnega sedeža v Bukarešti, temveč bi prišli v Bukarešto samo tedaj, kadar bi to želela rumunska vlada.

112 let je že stara Kranjska hranilnica

ki se imenuje sedaj

Hranilnica Dravske banovine

LIUBLJANA, Knafljeva ul. 9

Tu naložite na najboljše obresti svoje prihranke!

Za vloge in vse obveznosti hranilnice jamči cela Dravska banovina z vsem svojim premoženjem in vso svojo davčno močjo.

Najvarnejša naložitev denarja!

Najvišje obrestovanje!

Avstrija

s Razno. Stiridesetletnico rojstva je praznoval 4. oktobra avstrijski kancler dr. Dollfuss. Njegovo dosedanje delo je našlo največ odmeva in razumevanja v avstrijskem kmetijstvu, zato se je te dni dr. Dollfussove stiridesetletnice prijazno spomnjala vsa avstrijska javnost brez razlike strank. — Požar je upelnil gospodarsko poslopje posestnika Schattleitnerja v Mostiču.

s Krvavi spopadi. V XI. okraju na Dunaju so narodni socialisti priredili v simmerinski pivovarni velik shod s sprevedom po mestu. Ko so korakali mimo tamkajšnjega socialnodemokratskega okrajnega doma, so oddali nanje socialni demokrati več sto streliv in ubili enega stražnika in dva narodna socialisti, ranili pa 20 narodnih socialistov in 7 stražnikov. Policija je poslala močna ojačenja, na kar so vdrli v socialistični dom in prijeli 55 uniformiranih socialnodemokratskih Schutzbündler-

jev. Pri preiskavi so našli 67 pušk, 8 polnih trakov za strojne puške, 14 samokresov, mnogo municije, lopat, sekiric, gumijevk in bokaljev. Razburjenost je radi tega zelo velika in sta obe stranki izdali posebne izjave, v katerih drug drugo dolžijo krivde.

Češkoslovaška

s Drobne. Plače češkoslovaških uradnikov bodo vsled sporazuma vladnih strank zmanjšane le za 8 odstotkov, mesto za namnjenih 15 odstotkov. Pokojnine ne bodo znižane. — Češkoslovaška je sklenila z Nemčijo pogodbo, po kateri more uvoziti v Nemčijo 20.000 met. stotov hmelja po carini 70 marj za 100 kg.

Nemčija

s Viljem se vrne v Nemčijo? Svetovna vojna je pahnila nemškega cesarja Viljema raz prestol. Zapustil je moral vsemogočnega vladar Nemčijo in se zadovoljiti z izgnanstvom. Na Nizozemskem je našel Viljem vетиšče, kjer mu sicer ni bilo treba skrbeti za košček vsakdanjega kruha, ampak cesar ni bil več. Medtem se je v Nemčiji marsikaj izpremenilo. Ne samo Viljemovi generali, temveč tudi velik del nemške mladine se ni mogel sprijazniti s ponižano Nemčijo. Mladina je nepotrpežljiva, hoče vse takoj in torej ni mogla razumeti nemške vojne demokracije, ki je tudi hotela Nemčijo dvigniti na isto enakopravno velesile, četudi z drugimi sredstvi in po drugih potih kot si domišljajo mladi. Viljem je delal odločno in hitro, zato se je zagledal veliki del nemške mladine vanj, ki naj se vrne, da vodi Nemčijo pet k zmagi in slavi. Tako je takorekoč revolucionarnim potem prišla na površje Papenova vlada; ta hoče preko določb ustave spreminiti ustavo in ustvariti volilni red, ki naj omogoči Viljemu zakoniti povratak. Bliznja bodočnost bo pokazala, kdo je močnejši, ali republikanska Nemčija ali Viljemovi generali in njih oboževalci.

Francija

s Za bodočnost naroda in države. Na Francoskem je predložen zakon, da bi vsaki mati, ki povije v zakonu drugega otroka, prejela državno nagrado 500 frankov, a za vsakega naslednjega otroka po 1000 frankov (okroglo 2200 Din). Razen tega naj bi družine, ki imajo vsaj troje otrok po trinajstih letih, dobivale letne podpore po 360 frankov za tretjega otroka, po 540 frankov za četrtega in po 720 frankov za petega otroka. Končno je predvideno v načrtu, da sleherni oče ali mati, ki odgojita vsaj troje otrok do 16. leta, prejmeta po dovršenih šestdesetih letih državno pokojnino po 500 frankov letno, a tisti, ki odgoje šest otrok, po 1000 frankov letno. Pa tudi to še ni vse. Zakon je poskrbel, da dobivajo starši, ki so nameščeni v kaki službi, rodbinsko doklado prav tako kakor državni namestenci. Tako prejema oče za prvo svoje dolo

Priporočila se domače podjetje:

JANKO ČEŠNIK

Ljugarjeva LJUBLJANA Stritarjeva

Za silnike ženske plašče, pliš, žamet, ripo, modre blago za obleke, perlini žamet in porbete. Za moške obleke črni in modni kangars. Za silnike suknje črne, sivo in modno blago. Ogrižnjake, pletil, šerpe, rute, volnene žametnice, žemlate in avilane rute.

Postrežba dobra in poštena.

ki še ni dopolnilo 16 let, po en frank dnevno doklade k svoji plači, a za vsako nadaljnje de- te po en frank in pol. — Zelo zelo posnema- nja vredno!

Amerika

a Razno. V La Salle, Illinois, je umrl slo- venski pionir g. Matija Urbanija, star okrog 60 let, doma z Vač na Gorenjskem. — V Chi- cagu, Illinois, je umrla ga. Terezija Tomec, samica, stara 62 let. Doma je bila nekje od Črnomlja na Dolenjskem. — V Ahmeku, Mi- chiganu, je umrla 48 let stara vdova ga. Kata- rina Pintar. V Ameriki je bivala nad 30 let. — V Clevelandu, Ohio, je umrl g. John Ore- hek, star 62 let, rodom iz Ihana pri Domžal- lah — Newyorku je umrl g. Feliks Dolinar, bivši časnikar in star naseljenec. Star je bil nad 60 let, rodom iz Škofje Loke na Gorenj- skem. — V Fly Creeku, v Newyork državi, je umrl slovenski farmar g. Peter Lacijan, star 39 let. Zapušča ženo in dva otroka. — V Pue- blu, Col., je preminula Franciška Dremelj, doma v šentjurski župiji. — V Calumetu, Mich., so pokopali Josipa Režka iz Bele kra- jine. — V Millwaukee so položili v grob Mati- ja Vebra iz Radmirja v Savinjski dolini. — Istotam sta umrla Emil Kušljan in Terezija Prosen iz Obrov na Primorskem.

Orobne novile

Odbor za ozdravitev denarne vrednosti so ustanovili pri Zvezi narodov. Zelo potrebno! Sandieh se imenuje odslej država Hedžas (na zapadni obali Arabije).

Svilene bankovce hočejo vpeljati na Ja- ponskem.

Zveza avstrijskih obrtnikov z 30.000 člani se je pridružila tamošnji krščansko-socialni stranki.

Češkoslovaška vlada hoče obenem z zni- žanjem uradniških plač izvesti splošno zniža- nje cen za pridelke in izdelke. To je pravilno!

Umrl je bivši madjarski prosvetni minister grof Klebelsberg.

Znamke v počastitev spomina velikega avstrijskega državnika dr. Seipla je izdala avstrijska vlada.

Angleški prestolonaslednik se bo zaročil s švedsko princeso Ingrid.

Voditelj lužiških Srbov dr. Arnošt Muka je umrl dne 10. oktobra 1932.

Grški Venizelos se je izjavil proti vladi, ki bi jo sestavljale vse večje stranke, zato grozi drž. predsednik z ostavko.

Češki komunisti se hočejo vrniti v social- demokratsko stranko.

Dve novi podmornici so spustili v morje pri francoskem Brestu. Lepo se razorožu- jemo!

50 milijonov frankov za podpiranje po- ljedelstva je dobila od francoske bančne sku- pine Poljska.

Vodja nemških fašistov Hitler trdi, da bo njegova stranka pri volitvah dne 6. novembra popolnoma zmagala.

Po 13 mesečnem trajanju je preklicano obsedno stanje na Madjarskem.

Za čuvanja nemškega cesarskega pre- stola namerava nemška vlada proglasiti Hin- denburga.

4000 uradnikov od 80.000 bo odpuščenih do konca t. l. v Avstriji.

Okrog 736 milijard Din znašajo vsi sve- tovalni dolgovi.

Za 5 do 8 odstotkov bo znižala plače dr- žavnim uslužbencem Francija.

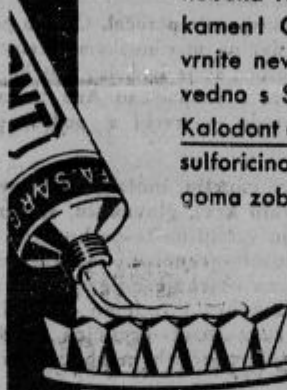
Izmed 10 ljudi jih ima 7 zobni kamen

...dobi

ga pa lahko vsak!

izgubljeni zobje —
izgubljena mladost!

Nič ne kazi človeka bolj, kakor če je škrbast... nobena reč pa ne škoduje zobem bolj, kakor zobni kamen! Ohranite si svoje dragocene zobe — od- vrnite nevarni zobni kamen s tem, da čistite zobe vedno s Sargovim Kalodontom! Pri nas je Sargov Kalodont edina zobna krema, ki ima v sebi učinkoviti sulforicinov oleat po Dr. Bräunlichu. On odpravi pola- goma zobni kamen in ohrani zobe močne in zdrave!

KALODONT

Proti zobnemu kamnu

Odbor dijaškega društva »Borba« na kmetijski šoli na Grmu z bivšim gospodom prefek- tom v sredini. To društvo je za gojence te šole, same kmetijske sinove, velikega pomena, ker se vadijo v njem društvenega življenja in nastopajo z govori, deklamacijami, poleg tega pa izdajajo tudi društveno glasilo »Brazda«, kamor z lepimi članki prispevajo vsi člani tega društva. Društvo je do sedaj rodilo lepe uspehe. Ustanovil ga je prefekt Grmske kmet. šole g. Ludovik Puš (pred kratkim je bil upokojen), ki je od obstoja društva skozi 6 let z veliko vnemo in ljubeznijo deloval v društvu za resenično izobrazbo kmetijske mladine. Kako je bil priljubljen, je tudi pokazal večer, ko se je poslovil od svojih učencev. Mi želimo, da bi se še in kmalu povrnil.

Otok Timor, ležeč 700 km od Avstralije, bi rada od Portugalske kupila Japonska. Av- stralci se vznemirjajo!

20 milijard posejila za razna večja javna dela v korist brezposelnosti najame franco- ska vlada.

19.750 milijonov dolarjev znašajo držav- ni dolgovi Združ. držav Sev. Amerike.

8 milijonov lir je poneveril blagajnik ita- lijanske »Banca di Sicilia«. Italijanski časo- pisi o tem ne smejo pisati.

7.2 km dolg most građe pri ameriškem San Franciscu; bo veljal nad 60 milijonov dolarjev.

450.000 konjskih sil proizvaja najnovejša sovjetska električna centrala ob Dnjepru.

Med brati Hrvati

d Muslimanski verski zaklad Vakuf, ki je največji hišni posestnik v Sarajevu, bo z novim letom znižal v svojih hišah stanarino.

d Občni zbor Glavne združene zveze se je vršil dne 16. oktobra v Sarajevu. Obiskali so ga množestveni zadržarji iz vse kraljevine, mnoge pozdravne brzojavke so došle iz tu- in inozemstva. Občnemu zboru je predsedoval g. dr. Anton Korošec.

d Spalne vozeve tretjega razreda so vpejlali 1. oktobra na železniški progi Zagreb—Osijek. V vsakem oddelku so po tri postelje, ena vrh druge. Slične vagonne imajo že davno v Rusiji.

d Prva ladjedelnica v naši državi je bila te dni odpravljena v Splitu.

d Zepet je uvedla običajno obratovanje s 700 delavci cementarna »Croatia« v Podusedu. Pred kratkim je zaposlovala le 100 delavcev.

d Pedesetletnico nadškofijske gimnazije v Travniku so oni teden slovesno praznovali. Na proslavo so došli med drugimi nadškof dr. Bauer, nadškof dr. Šarič, škof Alojzij Mišić in škof Josip Garič. Nadškof dr. A. Bauer je med drugim povdarjal, naj iz travniške gimnazije i v bodoče izhajajo ljudje vere, Cerkev in naroda.

d Iz kmetijske deklece dolarska princesa. Iz Subotice poročajo: Pred 40 leti se je izselil v Ameriko tukajšnji kľutavničar Ludyk Katona in je kmalu izginil v vrvenju novega sveta. Vsa ta dolga leta niso svoji prešli od njega nobenega glasu. Sedaj pa se je nečak vrnil iz Amerike in poiskal svojo še žive sestro, ki živi poročena v Radanovcu v precejšnji stiski. Katona, ki je v Ameriki postal dolarski milijonar, je dokupil svoji sestri lepo posestvo, dal prezidati hišo, ji nakupil najmodernejšo opravo, kupil radio, gramofon itd. Z eno besedo, pravičnik stric iz Amerike je prinesel v hišo srečo. Katona pa namerava v kratkem zopet odriniti nazaj v Kalifornijo. S seboj pa bo vzel 12 letno nečakinjo, ki jo je vzel za svojo in ki je s tem kar na lepem postala dolarska princesa.

d »Franz-Josef« gorenica povisuje zmoglost, da lahko mislimo in delamo.

Iz naše prestolice

d Narodna skupščina v Beogradu je pričela zborovati 15. oktobra. Med drugimi je bil predložen zakonski predlog o podaljšanju kmetijske zaštite. Prečitana so bila nekatera vprašanja poslanecov, med drugimi vprašanje poslanca dr. Ivana Lönčareviča o vzrokih spremembe v zagrebiškem občinskem zastopstvu.

d Seja odbora za pospeševanje poljedelskih odnosov s Švico se je vršila 11. oktobra v Beogradu. Člani odbora so Hrvatje in Srbi. Odprta so pa še ostala mesta za zastopnike trgovske, obrtne in industrijske zbornice v Zagrebu in v Ljubljani.

d Nemci osvajajo naš trg. Nemški fabrikaniti volnenih tkanin hočejo izkoristiti sedanje devizne omejitve v to, da osvoje naše tržišče, ki je bilo za boljše tkanine doslej navezano samo na češkoslovaško in angleško blago. Dočim češkoslovaški in angleški fabrikaniti prodajajo svoje blago le izjemoma na kredit, so razposlali nemški fabrikaniti svoje agente po Jugoslaviji ter ponujajo zelo dobre tkanine na kredit in proti plačilu v dinarjih pri domačih zavodih. Ker imamo vzajemni

dogovor z Nemčijo, hočejo morda na ta način dobiti Nemci potreben denar za plačilo svojega uvoza iz Jugoslavije. Ni izključeno, da si bodo Nemci s tem svojim postopanjem trajno osvojili naš trg.

d Izvozna zveza mlekarških zadrug je poslala na praški trg en vagon sirovega masla, ki se tam zelo dobro prodaja.

d Belgrajska občina je imela od vodovoda 23.506.539 Din dohodkov in 25.266.195 Din stroškov, torej za 1.750.000 Din primanjkljaja, pa čeprav je občino veljal kubični meter vode 2.73 Din in ga je prodajala po 3.47 Din. Je pa občina za amortizacijo odpisala 3.5 milijona Din.

d Vseled ponavljajočih se kršitev reda na meji, je izročil jugoslovanski odpravnik poslov bolgarski vladi spomenico, v kateri zahteva imenovanje mešane bolgarsko-jugoslovanske komisije, da napravi red na meji.

d Vse podonavske države so imele dne 1. avgusta dolgoročnih tujih dolgov 3.682 milijonov zlatih mark in sicer: Avstrija 1078, Madjarska 916, Rumunska 639, Češkoslovaška 435, Jugoslavija 426, Bolgarska 188 milijonov. Od teh vsot dolgujejo podonavske države: U. S. A. 1323, Angliji 1047, Franciji 484, Italiji 29 in drugim državam 714 milijonov.

d Proti dvojnemu zaslužku. Belgrajski odvetniki zahtevajo, da se prepove izvrševanje zagovorništvu advokatov, bivšim sodnikom, ki vlečejo pokojnino.

d Odsek za kmetijsko službo je ustanovil prometni minister. Odseku bo naloga, da zbudi med železničarji zanimanje za kmetijstvo na zemljiških pasovih okoli železniških postaj in ob železniški progi. Na teh zemljiških naj bi se železničarji v svojem prostem času bavili s sadjarstvom, z vzornim čebelarstvom in živinorejo. Odsek bo dal strokovne nasvete, budil zanimanje, skrbel za plemenako živino in — vnovčevanje pridelkov.

Novi grobovi

V Ljubljani je umrl g. Rado Jeglič, tajnik poštne ravnanstva v p. — V Zgornji Šiški je umrl uslužbenec pivovarne Union g. Ivan Poljanšek. — V celjski bolnišnici je zaspala v Gospodu ga. Antonija Kozela, mati šolske sestre Eleonore, učiteljice na učiteljsku šolskih sester v Mariboru. — Na Vačah so pokopali posestnika g. Roka Boljskarja. — V Ljubljani so pokopali ravnatelja Okr. bolnišnice blagajne v p. g. Otona Pelana. — Na pokopališču pri ljubljanskem Sv. Križu so položili v gomilo go. Solasto Jermol roj. Kapler. — Pri Sv. Lenarti nad Škofjo Loko je zapustila dolino solz ga. Marija Tavčar roj. Kržišnik, sestra pokojnega g. dekana in mati dveh bratov duhovnikov. — V Ljubljani so pokopali gosp. Ignacija Verbajsa, dolgoletnega ravnatelja »Narodne tiskarne«. — V Kapeli pri Radencih so položili v grob vojaka g. Feliksa Mira. Je podlegel malariji, ki jo je nalezl v južni Srbiji. — V Ljubljani je umrla ga. Ana Goldstein. — V Stožicah so pokopali soprogo nadučitelja v pokoji go. Leopoldino Perko. — V Šiški je nagloma umrl 39 letni Evald Jakopič, načelnik signalnega oddelka v pokoji. — V Sarajevu je umrl viši uradnik pri direkciji pošte gosp. Franc Kos. — V Mariboru je zaspala v Gospodu ga. Alojzija Gasparin. — V Ljubljani je umrl puškarski pomočnik g. Zajc Milan. — V Zgornjih Gamelnjah je odšel v večnost posestnik in zidarski mojster g. Janez Kosmač. — Naj v miru počivajo!

Predčasno osivenje las preprečite z redno nego las s »Orno glavos in s sredstvom »Haarglanze. Spranje s tem sredstvom, ki je priloženo vsakemu zavojčku »Orne glavos, okrepi lase v njihovi strukturi. Lasje ostanejo zdravi in lepi ter odporni proti vsem škodljivim vplivom. »Orna glavos s sredstvom »Haarglanze in očali je na razpolago za svetle in temne lase in za tako zvani »extra-blonde«.

Nesreče

d Cerkevno viničarje in hlev so uničili plameni v Sardinjah pri Veliki Nedelji.

d Hišo in gospodarsko poslopje je uničil požar Kocipru Vincu v Sardinjah. Požigalec je prijet.

d Gospodarsko poslopje je pogorelo pos. Andreju Gostinčarju iz Zgor. Kašija.

d Strela ubija. Pretekli dne je po Hrvatskem Primorju divjala nevihta. Strela je udarila v hišo kmeta Petrinovića in ubila gospodarja. — Ko je trgal koruzo, je udarila strela v kmeta Aleksandra Kanturova iz Silbaša v Vojvodini. Truplo so našli v nekem jarku. — Ko je neki kmet peljal koruzo v mlin, je tresčilo v kmeta, ki se je zgrudil mrtev na tla.

d Z oreha je padel in se do smrti poškodoval Martin Leonardi, brat posestnice Lavrine pri Sv. Jederti nad Laškim.

d Z desno roko je padel na tračnico kretnik Anton Seruga na litjskem kolodvoru. Kolo službenega voza je nesrečno odrezalo dva prsta popolnoma, dva pa deloma.

d Srčna kap je zadela med slovesno službo božjo v jezuitki cerkvi v Sarajevu Marijo Matolič.

d Zaradi izgubljene pravde si je sam vzel življenje Božnar Franc iz Slavčyrha pri Mokronogu.

d Lokomotiva je raztrgala na železniškem mostu čez Dravo pri Mariboru vojaka Izeta Težulovića, po rodu Albanca.

d Ko je vtihotapljal tobak. Oni teden je Donava vrgla pri Sremski Kamenici na breg truplo Milana Nikolića. Nikolić se je ponesrečil v noči od 3. na 4. oktobra. V malom čolniku je ob hudem vetru hotel prepeljati vtihotapljen tobak iz Starega Futoga v Bački na sremsko stran pri Beočinu. Veter je prevrnil čoln in Nikolić je utonil.

d Usoda upokojenega nadučitelja. O stršnem dejanju obupa nam poročajo iz Selnice ob Dravi: V selniški župniji je živel v Črešnjecju upokojeni nadučitelj A. B. z družino. Meseca avgusta letošnjega leta so ga upokojili, pa še do danes ni prejel pokojnine. Ker je živel v slabih gmotnih razmerah, je komaj čakal, kdaj bo prispela pokojnina; mesto denarja pa je pretekle dni dobil neko obvestilo, da z upokojitvijo ni vse v redu ter mora še priložiti neke dokumente. Ta vest ga je čisto strla, ker se je ustrašil, da bo moral še mesec čakati na denar. V obupu je med časom, ko je popoldne odšla žena na polje, popil kakke tričetrtlitra žganja ter se nato v skednju obesil. Mali 8-letni njegov sinko ga je našel obešenega ter je teklen po mater, ki je nato poklicala sosede. Ko so ga odrezali z vrvi, je še živel, ker mu je še bilo srce. Ni se pa spomnil nobeden od navzočih, da bi pričel z umetnim dihanjem; šele ko so prihiteli pozvani orožniki, so ga začeli na ta način obupati v življenje in poklican je bil tudi zdravnik. Toda vse prizadevanje je bilo zaman; ker ga ni ubila vrv, ga je umorilo — žganje, ki ga

»Moški gospodinjec«

V Londonu so zadnje čase ustanovili gospodinjске šole za moške, ki so našli odmev posebno med mladimi učenci in brezposelnimi, katerih žene so v poklicnih službah. »Moške gospodinjce« pa se ne uče le kuhati, peči in cvreti, marveč tudi vse ostale kuhinske posle. Začenjamo t matriarhalno razdelbo dela, kot jo imajo že premnogi primitivci.

Brča delavstva

na vsem svetu je čedalje hujska. Tu vidimo kuki brezposelne angleške delavce iz Glasgowa in London, kjer hočejo potožiti svoje gorje svojim bivšemu tovarišu, sedaj min. predsedniku Velik Britanije, Macdonaldu.

V vsako hišo
»Domoljuba«

V neki budimpeštanski kliniki je umrl Kornelij Szekely, ki je bil kot častnik v vojni težko ranjen na glavi. Od takrat do danes, to je celih 16 let, ni mogel več spati. Le s pomočjo najhujših omamljujočih sredstev je bilo mogoče uspavati ga za eno ali dve uri.

Mussolini strelja

Pri veliki strelski proslavi v bližini Rima je pokazal tudi Mussolini svojo strelsko umetnost. Kot nekdanji »bersagliere« pač ni smel streljati slepo, vendar listi o tem ne poročajo.

Japonski ženski strelci

Vojni entuzijazem je tako prevzel vso Japonsko, da je našel odmeva tudi v dekliških šolah. Mnogo tisočev učenek se je prijavilo za strelske vaje, kjer se uče pod nadzorstvom častnikov streljati. Za nagrado se smejo one, ki so se odlikovale kot najboljše strelke, udeležiti vojaških javnih nastopov na ulici. Visoke nagrade za ženske!

V Berlinu je 25 otrok v starosti od 10. do 16. leta ustanovilo lasten list »Naš list, za mladino«. Otroci ga tudi sami pišejo in razširjajo.

Samaritanska jahalka

Tako jezdi po Teksasu sestre rdečega križa in kraja v kraj, da opravljajo posel ljubezni do bližnjega. Tam nastopajo namreč vsakoletne poglave in sploh vremenske katastrofe in takrat nosi sosed samaritanko po širnih planjavah.

je pred obupnim dejanjem spil v preveliki množini.

d Ne veš, kje jo skupiš. Med skale je padel 23 letni delavec Ivan Javornik, uslužben pri ljubljanskem mestnem nadzorstvu in si pri padcu zdobil obe peti ter pretresel možgane. — Pri raztelesenju krave si je z nožem poškodoval levo roko in odrezal njen palec Jakob Habjančič iz Mezgovca pri Ptuj. — Ko je stopila v Ljubljani na stekleno streho, se je ta udrila in 24 letna služkinja Franja Korošec se je precej porezala po obeh nogah. — Notranje poškodbe je dobila 68 letna Marija Eržen iz Ljubljane; podrl jo je na tla neki voznik. — Nogo si je pri padcu zlomila 19 letna Pavla Dolinarjeva z Brezij. — Z jablane je padel in se hudo poškodoval opat 58 letni Miha Škerjanc v Mostah pri Kamniku. — Z »ringelspila« je padel v Kranjski gori in si zlomil nogo 9 letni Ivan Strukelj. — Pri streljanju je razneslo možnar in eksplozija je zelo poškodovala nadzornika brzojava državnih železnic g. Franca Salamuna, v službi v Čakovcu. — Po nesreči je zašel pod avto in dobil hude poškodbe Martin Koren, na cesti med Ptujem in Sv. Urbanom.

Razno

d Duhovne vaje za žene in dekleta na Mali Loki pri Ihanu. Z adventom bomo spet pričeli z duhovnimi vajami. Letošnje leto je naša zgradba dobila popolnoma drugo lice. Dobili smo novo, lepo prostorno kapelo, skoraj vsi stanovanjski prostori so prenovljeni, zunanost je povsem drugačna, tako da se boste čutili v našem novem Domu kakor doma. Ker se je priglasilo še precej veliko število žen, zato bo prvi tečaj letošnjih duhovnih vaj namenjen ženam, in sicer se bo pričel v soboto zvečer, 28. oktobra, in končal v sredo zjutraj, 30. oktobra. Za dekleta

bodo duhovne vaje pred božičnimi prazniki dvakrat: Od 3. do 7. decembra, pa od 17. do 21. decembra. — Ker so tudi nekatere gospodične učiteljice izrazile željo, da bi imele rade duhovne vaje o božičnih počitnicah, bomo tudi tem ustregli, tako da bodo duhovne vaje za gospodične (tudi druge, ne le učiteljice) od 27. do 31. decembra. Duhovne vaje se bodo vselej pričele prvi dan zvečer in končale zadnji dan zjutraj. Iz Ljubljane bo pripeljal one, ki se bodo za duhovne vaje priglasile, poseben avtobus na Malo Loko, po skončanih duhovnih vajah pa spet odpeljal nazaj v Ljubljano. Oskrbnina za ves čas znaša 100 Din. Vse drugo se vam bo pisмено sporočilo. Prav kmalu se prigrasite na naslov: Usmiljene sestre sv. križa, Mala Loka pri Ihanu, pošta Domžale.

d Pred novomeškim sodiščem je stala te dni roparska trojica, ki je izvršila mnogo hudo delstva po Dolenjskem. Sodba se glasi: Cizelj dobi 13 let težke ječe, nato pojde v prisilno delavnico, Gognjavec 5, Koren pa 2 in pol leta težke ječe.

d Roparji so vlomili v župno cerkev v Sori v noči od 13. na 14. oktobra in odnesli nov ciborij s posvečnimi hostijami.

d Pozor na denar in blago! Za 600 Din pravkar opranega perila so ukradli neznani uzmoviči Jožefi Ovca iz Domžal. — Dobro ohranjeno kolo je bilo ukradeno Martinčiču Jakobu na Dol. Jerenu pri Cerknici. — Tat je odnesel par čevljev in telovnik Kovšcu Francetu v Dolenji vasi pri Cerknici.

»O, mama, kako mene zob boli,« je pri-jokal Jožek v kuhinjo k mami.

»Prav ti je, seveda, celo dopoldne si bon-bone lizal, zdaj pa imaš.«

»To pa že ne bo držalo, mama,« je odvr-nil Jožek, »bonbone sem lizal z vsemi zobmi, boli me pa samo eden.«

Proglas dobrodelnega društva „Varstvo“

Predragi bratje, dobre sestre!

Svetovna kriza je med vsemi narodi na svetu povzročila mnogo bede in siromaštva. Tudi naši kraji niso izvezti; tudi pri nas raste pomanjkanje in uboštvo. Zlasti mnogi ubožni starši so v silnih skrbih, kako bodo preživljali svoje otroke, ker ni ne denarja, ne obleke, ne živeža. S strahom gledajo v bodočnost. Mnogi starši imajo že šoli odrasle otroke, pa ne vedo kam z njimi; ne vedo in ne znajo poiskati primernega mesta, kamor bi dali svoje otroke, da bi se karkoli izobrazili in si v poznejšem življenju mogli na pošten način služiti vsakdanj kruh.

Toda temu siromaštvu in tej nevednosti in neznanju se da pomagati, če se vsi kot bratje in sestre združimo v društvo in svojim malim bratom in sestricam z združenimi silami pomagamo. Kjer je resnična ljubezen do bližnjega in ljubezen do lastnega naroda, se da vse do-seči. To dokazuje društvo »Narodna zaščita« in društvo »Hrvatski Radiša« v Zagrebu. V teh društvih so se združili vsi hrvatski rodoljubi in rodoljubkinje, da pomagajo svojim malim ro-jakom in rojakinjam. Človek mora občudovati veliko dobrodelno, narodno, prosvetno in go-spodarsko delo, ki ga vršita ti dve društvi. »Za-ščita« je pri premožnih posestnikih namestila na prehrano in vzgojo nad 60.000 (šestdesettisoč) otrok ubožnih staršev. Razen tega je razdelila od leta 1914 do danes 22 milijonov dinarjev v dobrodelne namene. — »Radiša« pa je nastavil nad 15.000 dečkov v razne obrti.

Podobno hoče delovati tudi naše dobro-delno društvo »Varstvo«. Delovalo bo le v Drav-ski banovini, s sličnimi društvi v državi bo pa

RAZNO

Največji zvon. Naj-večji zvon v Nemčiji, ki mu pravijo »cesarski zvon«, je oslavljen ne-davno svojo 60 letnico. Zvon zvonil v Kolnu, tehta pa 545 centov. Naj-večji zvon pa je »car-ski zvon«, ki visi v ne-kem 4 nadstropja visok-em stolpu v Kremli. Ta zvon so vili l. 1734., tehta 4000 centov. Veli-ki so tudi zvonovi v Liz-boni (418 centov), Aber-deynu (400 centov), v cerkvi sv. Pavla v Lon-donu (350 centov), v Toulouse, Francija (350 centov), v Parizu (236 centov), na Dunaju (324 centov) in v cerkvi sv. Petra v Rimu (280 cen-tov). Najstarejši zvon, na katerem je vlita let-nica »1144«, se pa na-haja v Iggenbachu na Bavarskem.

Zatiranje sadnih škod-ljivcev z elektriko. Ka-kor poročajo neki tehni-ki list, so v nekaterih državah že doslej uspešno uporabljali elektri-ko za zatiranje vsako-vrstnih škodljivcev na sadnem drevju. V ta na-men so razpeli nad drev-jem bakrene žice, do-čim so položili na tla

Sheehan:

44

MOJ NOVI KAPLAN

»Ni ravno slabo,« sem rekel. »Če želite, vam bom postregel z dobrim nasvetom? Vrzite tisto filo-zofijo v peč in berite Hojo za Kristusom, ki je mnogo boljši svetovalec od tega skrupuala. Sploh je to naj-brž prvič, da se pečate z nečem drugim poleg to-varne in ribiške ladje. Tako je prav! Prepustite vse skrbi Bogu in si malo oddahnite!«

»Imate prav, oče Dan!« mi je odgovoril in vzdih-nil. »Tri reči me še tolažijo: delo, Eliza in moja te-denska ura. Ko sem se vsedel k delu, sem pozabil na vso svojo žalost. Prvo poglavje mojih Kapadočanov je sedaj godno za tisk. Odkrito vam priznam: delo je imenitna zabava. Najboljše, kar je spisal Carlyle¹, je tisti kratki odlomek o delu. Sram me je, odkrito vam priznam, pred našo ubogo revico, ki tako mirno pre-naša svoj strašni križ. In končno, toda nikakor ne na zadnjem mestu, kadar preklečim kako uro pred ta-bernakljem — to je dolga doba, oče Dan — ko me sramoti vsa krščanska filozofija s svojim naukom o vdanem prenašanju napak in trpljenja, bi bili vi jezni name in sram bi vas bilo, da morate gledati poleg sebe takega slabiča, ki odjenja in obupa v vsaki te-žavi.«

»Kaj to, vsi tako govorijo, pa ste pričeli še vi. Ali ste radi ladje že kaj zvedeli?«

»To je sedaj urejeno. Uvedli so preiskavo in

skušali na vse mogoče načine dokazati, da je nesrečo zakrivila dotična ladja, kar bo morda v dveh ozirih res: Kljub megli je plula s polno paro in dalje bi mo-rala opazovati morje in obal, ker se mora parnik vedno izogniti jadrnici. Najbrže bo — če smem ver-jeti ljudem — res, da se je namenoma zaletela v ja-drnico. Pa me res zanima, kaj naj bi počenjala ta tuja ladja izven določenega lovišča, pet milj proč od svoje redne poti. Prepričan sem, da bo kaznovana in se ne bo preveč branila plačati določeno denarno kazen.«

»Toda, ali more naše sodišče soditi tujo ladjo, ki je deset do dvanajst milj oddaljena od naše obale.

»Ne vem... Ko bi bil vsaj Ormsby doma, on bi lahko marsikaj pojasnil.«

»Tudi jaz želim, da bi se čimpreje vrnil. Kaj bo rekla Bittra?«

»Ali ste že kaj slišali o njej.«

»Pisala mi je iz Pariza, drugega nič.«

»Eliza je dobila danes pismo iz Firence. Pre-krasno pismo, vse o očetu. Ker Eliza marsikaj ni mo-gla razumeti, sem ji moral razložiti, toda najbrže ve sedaj prav toliko kot prej.«

Toda strašno odkritje Bittre ni izostalo. Kako je izvedela? Počakajte! Bittra mi je pisala iz Rima dol-go pismo, v katerem mi je z velikim navdušenjem pisala o vsem, kar je videla na teh svetih mestih, ki so enako draga nam katoličanom kot protestantom. Videla je svetega očeta in prejela od njega blagoslov za svojega očeta, za očca Dana, Elizo, očeta Lethebyja, ves Kilronan. »Ne veste, kaj sem občutila,« mi je pisala, »ko sem oblekla črno obleko, kakršna je predpisana za sprejem pri svetem očetu. Mislila sem, to bi morala biti moja popotna obleka ne pa ženi-to-vanska in jaz sem jo hotela obleči, toda Rex me je

¹ Carlyle (1795—1881), angl. zgodovinar.

PO DOMOVINI

90 letni jubilej Hribske matere

v prijateljskih odnošajih. Društvo hoče: I. kolonizirati slovenske stromašne otroke in širite med dobre slovenske družine; II. nameščati trgovske, obrtne, industrijske in kmetijske učence. Nameščati hočemo samo zdrave in nepokvarjene otroke stare od 6 do 12 let; v poznejše obrtne, trgovske in kmetijske stroke seveda dečke v primernih letih in po zmožnostih. »Varstvo« hoče, da bodi manj učenega proletarijata, pa več dobrih kmetov, obrtnikov, trgovcev in sposobnih delavcev.

Toda društvo ne more dosežati svojih namenov, ako ga ne podpirajo vsi sloji prebivalstva, eni z denarnimi podporami, drugi s potrebnimi informacijami ali s tem, da sprejmejo siromašne otroke na prehrano in vzgojo, ali da sprejmejo potrebne vaje v svoje podjetje.

Zato se obračamo do vseh dobrih src, do vseh blagih Slovencev in Slovenk, ki jim je Bog dal dovolj zemeljskih darov za preživljanje, da sprejmejo kakšnega siromašnega otroka za daljši ali krajši čas na prehrano in vzgojo. Kdor pa ne more prevzeti otroka, naj vsaj z denarno podporo podpre to dobrodelno in narodno akcijo. Društvo »Varstvo« je odprlo svojo pisarno v Ljubljani na Dunajski cesti št. 17 (prišliče, vhod s ceste). Tu sem se pošiljajo vsi darovi in tu se sprejemajo vsi oglasi za siromašne otroke.

Siromašni starši, ki imate dobre in nepokvarjene otroke v starosti 6 do 12 let, pa jih ne morete preživljati in ne oblačiti, obrnite se na društvo »Varstvo« in sporočite, da poskrbi vašim otrokom za daljšo ali krajšo dobo preživljanje in vzgojo pri dobrih ljudeh.

Oni poljedelci, ki žele dobiti 14 ali 15 letnega fantja, da se pri njih izučijo praktičnega in naprednega poljedelstva, dalje obrtniki, trgovci, ki žele dobiti vaje, naj se obrnejo v vseh teh zadevah na društvo »Varstvo«, ki jim bo poskrbelo potrebne vaje.

Lepo in redko slavnost so obhajali v nedeljo v Temeniški dolini: Hribske mati Marija Antončič iz Malih Dol (župnija St. Vid pri Stični) je praznovala v krogu svojih sorodnikov in znancev svoj 90. rojstni jubilej. Prav je, da se vsem tem slavljencem pridruži s svojimi čestitkami tudi naša širša javnost, saj je iz te rodovine izšlo nenehno veliko javnih delavcev, tisti duhovnikov.

Sentvidske farne knjige nam povedo, da je bil nositelj te družine stari oče njenega moža Anton Antončič, sadjarski strokovnjak in 40 let učitelj v St. Vidu († 1844). Vid Antončič, njegov sin, je umrl kot župnik. Sestra tega župnika je bila pa mati znanega profesorja moralke v Ljubljani dr. Iv. Janežiča († 1929). Ta je bil bližnji sorodnik bivšega državnega poslanca Janeza Vencajza. Žena

Oni starši, ki želite, da se vaši otroci izučijo poljedelstva, kake obrti ali trgovine, sporočite društvu »Varstvo«, da pošče za vašega sina poljedelca, obrtnika, trgovca, ki bi ga hotel sprejeti na izučbo.

Na vse blage Slovence in Slovenke se obračamo z iskreno prošnjo, da bi podpirali vsak po svoji moči namene društva »Varstvo« vseh povsod. Z združenimi močmi se da veliko storiti in marsikatera solza obrisati. Društvena članarina znaša letno 10 Din. Sprejme se vsak najmanjši dar. Darežljivosti niso stavljene nikake meje. Vsako leto homo javno polagali svoj račun in poročilo o svojem delu.

Pri svojem delu homo ne glede na desno ali levo pomagali po svojih močeh vsakemu, ki je pomoči potreben.

Ljubljana, 6. oktobra 1932.

Za Dobrodelno društvo »Varstvo«:

Franc de Cecco,
tajnik.

Anton Mrkun,
predsednik.

učitelj Katarina Antončič roj. Kutnar (Markov, iz Praproč) je bila sestra Mihaela Kutnarja, dokana na Vrhniki († 1888). Njegov nečak je bil lavantinski škof Franc Kutnar (umrl 1848), prednik škofa A. M. Slomška. Nečak tega pa prijatelj božjepotni spovednik na Zaplazu župnik Ignac Kutnar († 1929). Tudi jubilarinja sama je imela sina-duhovnika Jožefa (Antončič) († 1906). Bivši šentvidski benediktinac Tomaž Gromnik je bil stric njene matere.

ne matere, njen stric pa p. Krizolog Určnik, profesor na novomeški gimnaziji. Bližnji sorodnik sta tudi pokojni župnik Franc Gorec in njegov oče Joško Kremžar, župnik v Jezeranah (Lika).

Pred dobrim tednom sem obiskal na njeno domo to krepkosto slovensko mater in viano kmetko gospodinjico. Ze zunanje lice te prostore

prosil, naj jo odložim. Zelo sem vesela, da sem videla Rim. Domov sva se vračala preko Lombardije, ogledala sva si površno Turin, Milan in jezera. V Milanu sva se vsedla v železniški voz in se peljala skozi šentgotardski predor. Na postaji je Bittra, medtem ko je žel Ormsby kupiti nekaj razglednic, radovedna, kaj se je doma zgodilo med njenim potovanjem brskala po starih številkah »Timesa«. Hipoma je postala pozorna ob daljšem poročilu iz Irske.

V ponedeljek se je na Galwayski obali pripetila strašna nesreča. Morska zvezda, nova ribiška jadrnica, zgrajena samo za ribolov, nova globokem, odprtem morju, se je potopila zadeta od neke francoske ladje. Vse moštvo razen znanega kapitana Campiona, se je rešilo. Kapitan je utonil na mestu. Nesreča se je zgodila na mestu, ki je deset milj oddaljena od obale in zato ni upanja, da bi mogli ribiči najti truplo.

Kako se je prestrašil Ormsby, ko je vstopil v restavracijo in zagledal Bittra strašno spremenjeno s smrtno bledim obličjem. Samo eno je videla in ne prestando ponavljala to z molitvijo in obupom: »Njegova duša, njegova duša, ubogi papa! Ormsby je takoj slutil, kaj se je zgodilo. Hitela sta preko Luzerna v Gené, od tam v Pariz in proti domu, potovala noč in dan, njegova močna roka jo je v njenem trpljenju podpirala.

Seveda mi o vsem tem v dolgih julijskih večerih, ki so se počasi premikali mimo nas in nas zagrijali z vedno temnejšimi oblaki negotovosti, nismo nič vedeli. Nas vse sta težila dvom in negotovost. Nikdar nismo vedeli, kaj nam bo prinesel naslednji

dan. Slučajno je začel v vas kdo, ki bi rad natančneje izvedel potek nesreče, ozmerjal dolžnike, ki so mu prišli pred oči, se čudil lenobi mladih in starih in odšel z občutkom notranjega zadovoljstva. Tovarna v Loughboro ni prenehala pisariti in obsejavati očeta Lethebyja s pritožbami, grožnjami in terjatvami in končno je prišel račun: 96 L. (19.200 Din) za dva stroja in še 39 funtov (6000 Din) za porabljeno blago. Pisal sem lastniku, naj se ob priliki oglasi in odpelje seboj svoja stroja, toda dobil sem vljuden odgovor, da to nasprotuje vsem trgovskim običajem in predpisom.

Pri meni se je oglašila deputacija osramočenih in skesanih tovarniških delav in skušala na vse mogoče načine izraziti svoje obžalovanje zaradi nepremišljenega koraka, obljubila pokorščino za v bodoče in izjavila, da so pripravljene stopiti zopet v tovarno za polovično plačo, da, nekaj tednov tudi zastoj, dokler ne bodo poplačani vsi dolгови. Poslal sem jih k očetu Lethebyju.

Niso se upale pokazati pred njim. Razjezil se bo nad njimi in jih ozmerjal. To bi še prenesle, toda sram jih je bilo pogledati na njegove sive lase in upadli obraz. Ali bi ne šel jaz in prosil zanje ter prinesel ključ.

Šel sem in se kmalu vrnil z lakoničnim: »Ne! Sedaj so prvič razumele, kaj so naredile.

Potem nam ne preostane drugega kot da gremo v Ameriko, prečistiti!

Dobro bi bilo, če bi nekatere ostale vedno tam, sem jih odslovil.

Prihodnjo nedeljo se je v vasi pojavila druga deputacija — prijazni trgovci iz Kilkeela, ki so očetu Lethebyju posodili 200 funtov za jadrnico. Potrkali so pri njem, ko je ravno zajtrkoval po drugi maši.

z zemljo zvezano žico mrežo. Ta žični sistem se je napajal iz električnega generatorja, ki je dajal preko transformatorja napetost 110 tisoč voltov. Čim je bil tok nekaj dni vklopljen, je poginil ves mrčes v območju tega električnega sistema. Donesajo, da žuželkam je prišlo močna elektrika na polja, ki se razpojejo okoli žic. V bodoče nameravajo uporabljati takšne elektrike pokončevalce pozimi, da se pred pomladjo uničijo zalego.

Kakšne smrti umirajo jetičniki. Po raziskavanjih A. Sattlerja je jetičniki ne umirajo vselej šele takrat, ko jim pljuča popolnoma popadejo, marveč mnogokrat že dosti prej. Vzrok je večinoma delovanje srčne delavnosti. Srčno mislico in ves krogotok morja stropi tako preplaviti, da sree obnemore in belnik predčasno umre. Redkeje umre jetičnik zaradi rastoče ohromelosti možgan. Slednji more jetičnik predčasno umreti zaradi popolne onemoglosti. To je smrt zaradi lakote, ker belnik ni več sposoben, da

¹ Najuglednejši angl. dnevnik.

enonadstropne hiše nam dokazuje, da ta vzorna kmetija upravičeno nosi ime španijec (t. j. ena lamed redkih kmetij, ki so na časa laščanstva uživala posebne pravice in svobode). Jubilantinja se je zelo prijazno sprejela. Že po kratkem razgovoru sem spoznal njeno bistroumnost in zato sem jo naprosil, naj mi kar sama pove svojo zanimivo 90 letno zgodovino. Rada mi je ustregla:

»Dne 16. oktobra je minulo 90 let, ko sem bila rojena v Višnji gori v nekdanj sloveči usnjarski hiši, pri »Zajčkovih« se je reklo. Tudi moj oče je bil star nad 90 let, rojen 1809. leta, ko so se naši s Francozi pomerili. Visoko starost je dočkala tudi moja mati, ki je bila rojena l. 1816. Takrat so bila huda leta. Mati so mi večkrat pripovedovali, da je bil velika lakota. Hude zime in poplave so uničile skoraj ves kmetov pridelek. Najhuje je bilo pa to, ker ljudem ni nobena jed nič teknila. Čim bolj so jedli, tem bolj so bili lačni. Čudne letine so bile takrat! Tudi jaz se spominjam nekaj podobnega. Žito so morali kupovati v Karlovici; po 4 goldinarje za en mernik po plačevali. Tudi ljubljani so takrat stradali. Gotovo niso bili še tako bistrbi, kakor so danes, ker danes se nam kuja gorki kakor pa njim. V tistih časih smo pa vsi enako trpeli.«

»Mati, to mi morate pa bolj natančno razložiti — jo prekinem v njenem živahnem pripovedovanju. — »Ja, to je bilo pa tako: Zaradi velike suše je Sava upadla, da niso mogli po njej na splovih dovajati živeža v mesto. Z vozovi je šlo pa prepošati. Leta 1865. sem se primaknila na to kmetijo, ki je bila zelo zadolžena. Šest tednov po poroki so pa od strela pogorela vsa zasa polja. Grunt nam je bil nekaj let pozneje na dražbi prodan, a kupil ga je moj oče, ki je nato megal svoj precejšniji dohodek. Z božjo pomočjo smo vse pozidali in še dolgovali poplačali. Seveda je bilo treba hudo varčevati, trdo delati in skromno živeti. Zdaj ni več tiste varčnosti in skromnosti, kot je bila včasih. Zato pa slišim da se danes kmetje stranno dolže.«

»Koliko časa ste pa vi tako uspešno gospodarili na tem posestvu.« jo zopet pobaram.

»Trideset let, dokler ni grunta prevzel po smrti mojega moža, t. j. pred 27 leti, moj sin. Ta je grunt le boljše uredil in z ženo lepo vzgojil osem otrok. Kako sem danes vesela, ko vidim, da imajo ti otroci leto reselje do dela in grunta, kot sem ga imela jaz. Glejte, danes so sirote, brez staršev, oče jim je umrl pred petimi leti, mati pa letos, a vseno smi v najlepši zastopnosti ves grunt obdelavajo.

bi sprejemal hrano. Za zdravnik je važno, da dojene, ako ne preti posameznemu bolniku v zadnjem štadiju katera od teh smrti, ker more potem ukiniti potrebo, da nevarnost odvrača ali vsaj zadrži.

Debelih zločincev ni. Dr. Kinzo Saza je tisti, ki je v Japonskem objavljala uspehe svojih primerjalnih statističnih študij o zločincih in prihaja do zaključka, da so vsi zločinci suhi ljudje. Možno je preiskal na tisoče jetnikov in sprevidel, da so osebe z sločinskimi nagibmi zelo mršava in košena hitja. Tolsti zločinci so, vsaj na Japonskem, bele vrane med svojimi tovariši. Če pa zaide okrogel mož med zločince, veli dalje isti dr. Saza, vselej prizna in obznanjuje svoje dejanje ter se navadno polajša po prestani kazni.

Vsak po svojem okumu. Anglež, Rus, Čeh in skoraj vsi dogovorili skupno izlet in južno v naravi. V ta namen naj vsak prispeval kak domaći proizvod. Anglež je prinesel s seboj ostrige, Čeh plzeško pivo, Rus kaviar (ribja jajca), Škot pa je pripeljal na izlet — svojega brata.

Le poglejte jih skozi okno, kako je vsakdo pri svojem delu, četudi je najstarejši pri vojaki. Pri poslušajo starejšo sestro, ki ima čele 22 let in jo spoštujejo kot svojo mater; saj vedo, da je imela že lepo priliko, da bi se poročila, a se zaradi njih žrtvuje, da zlasti pri mlajših nadaljuje težavno vzgojno delo, ki jo je sama prejela od staršev in pa v gospodinjstvi šoli v Marjanišču. Zato smo še drugo sestro poslali v šolo na Malo Loko. Oba starejša brata sta pa bila na kmetijski šoli na Grmu. Te šole so res dobre.«

»Mati, kako vam pa otroci povračajo vso to skrb in ves trud, ki ste ga imeli z njimi. Ali vam odraščajo v redu izgovorjeni užitki?«

»To pa to! Nikdar mi niso še tega očitali ali utrgovali. Moja hči Ančka mi pa tudi lepo stráže. Tako se zdaj nemoteno lahko pripravljam za večnost. Kadar sem sama, največ molim zase in za svoje, pa prepevam. Zakaj pa ne bi bila vesela, ko vidim, kako je Bog dober.«

Še enkrat sem dobri mamici želel vso srečo, ki si jo želi in se poslovil. Domov grede sem premišljeval vse to in se spominjal tudi na našega penika, ki opeva našo dobro kmetisko hišo, rekoč:

Kar moč nebesa so poslala,
da večnih nas otme grobov —
vse mati kmetiska je zibala,
iz kmetiskih so izšli domov.

Zato pa: Bog živi Hrško mater do skrajnih mej človeškega življenja! Bog nam daj še veliko takih mater!

Trgatev je kmetijska
(Metlika)

Vreme je obetalo nekaj časa kaj slaba, pa se je le ustalilo za glavne dneve trgatve. V ponedeljek je večkrat nebo priložilo v brente in keplje, naslednji trije dnevi pa so bili idealno lepi, za trgatve. Po vseh gorah je odmeval vrisk in smeh veselih trgatcev, ki so kar povsod natrgali več, kot so si bili prej v navadi. Res bilo je po nekod grozljive občutne naglato, po nekod je bilo kar težko najti za polno košaro lepega, popolnoma nedotaknjena grozila, kar po neugodnem vremenu zadnjih tednov ni čudnega ni, a večinoma se je grozljive dobro upiralo, tako da vinu ne bo kvara. Sicer pa tudi grozila, če je le vinogradnik veče svoje stroke v vsem, kar moderno kletarstvo uči, vina ne pokvari, ampak se iz gnilega grozja da napraviti prav izborno vino. Po množini bo letos nasplošno eno četrtino manj od lanskega

pridelka. So pa nekatere lege, koder so natrgali celo več kakor lani. Pa tudi kakovost vina nas je presenetila. Ker je grozje dozorelo do kraja, kakor še nobeno leto ne, je pokazalo tudi dosti visoko sladkost. Nismo pričakovali 20% sladkorja, pa vendar ga je merjenje na več krajih pokazalo. To pomeni, da bo dobili celo prav močnega vina. Na splošno pa to večinoma toliko močno kot lanske. Le koder je jagode stislina suša, tam pridelek trpi škodo. Torej naj se le kar veliko kupcev zgleda in čim prej. Imeli bomo dosti in tudi prav dobrega na izbiri. — Griza je gospodarila. V čem slučajev te bolezn je že bilo tu okrog ugotovljenih, posebno na Lokvici, kjer je bilo tudi nekaj smrtnih žrtev. Tam je bila pred tednom tako ostrá, da je bila cela vas kontumacijsna, da niso ljudje smeli nikamor iz vasi. Sedaj je že ponehalo. Kdo bi pa tudi ležal ob časi trgatve! Tako je do volja tudi grizo premagala.

Letina

(Osilnica ob Kolpi)

Ze dolgo se ni nihče oglašil iz Osilnice v tem našem dobrem, domačem listu »Domoljub«. Sicer nima ta ali oni kaj dobrega povedati, slabo je, pa bolje, da se ne ve. Letina je še nekaj. Koruzo smo opravili vse v dežju. Korenjenam bo pa segnilo, najbolj so obrodile slive. Eni so že začeli kuhati žganje. So po večini vsi ohranili slive v ta namen. Bilo bi jih bolj posušiti. Bi suhe slive več zalegle kot pa žganje. No pa pravijo, da bomo vsaj potabili na slabe čase, ko se ga bomo — masekale.

Ptuj.

V novi hiši kmetke »prosilnice« v Miklošičevi ulici se je nastanil v Ptuj premeščeni državni živinozdravnik gospod Ipravac Rafael, ter je tam strankam v vseh veterinarskih stvareh vedno na voljo.

Gasilci in šola.

(Laze pri Planini.)

Naša vas je napredna. Imamo svoje gasilsko društvo, ki si je v kratki dobi obstoja postavilo lep, enonadstropen dom in kupilo svojo brigadno in potrebno orodje. V domu imamo dvorano, kjer se je vrtilo že več lepih iger. — Sedaj pa je društvo dalo dom na razpolago naši šoli, ki se prav sedaj ustanavlja. Potek se še ni začel in otroci čakajo kar doma. Šola nam je potrebna: v Planini je daleč in

Prijazno jih je sprejel in čakal, kaj mu bodo povedali dobrega.

»Strašna smola to, prečastiti, ta nesreča.« je začel vodja.

»Res,« je pritrdil oče Letheby.

»Vsekakor huda nesreča.« je posegel vmes drugi, ki je obstal pri vratih.

»Prečastiti, prišli smo vas vprašati, kaj naj storimo,« je rekel vodja.

»Dobro, gospodje, stvar je takak« je rekel oče Letheby. »Obrežne oblasti skrbno preiskujejo in hočejo uvesti sočno postopanje in — če sem prav razumel — upajo, da bodo uspele. Upajo, da bodo mogli parniku dokazati krivdo na nesreči in ga seveda obsoditi, da plača odškodnino.«

»Zakon je počasen in negotov,« je podvomil eden.

»In mornarji niti tega ne vedo, kako se je parnik, ki jim je razbil jadrnico, imenoval,« je pritisnil drugi.

»Gospodje, bodite prepričani, da ne bo trdka nič opustila, samo da si zagotovite svoj denar. Pisali so mi že, naj se oglašim pri njih zaradi preiskave v slučaju, če bi poslani odborniki ugotovili, da je krivda na strani francoskega kapitana, pa naj bo že name-ravana zlobnost ali nepazljivost in jaz sem jim pripravljen ugoditi. Vse kaže torej, da bo preiskava za nas dobro izpadla in v tem slučaju so vsi naši osebni dolgovi kriti.«

»Osiu, konju in vam naj vržejo v jasli mrve,« se je nekdo ujezil nad njegovim mirnim glasom.

»Kaj boste iskali živanko v kupu sena?« je izražal svojo nezadovoljnost drugi.

Oče Letheby je zardel, vendar se je premagal. Vodja mu je mirno rekel s pokroviteljskim glasom:

»Prečastiti, zavedajte se, da to posojilo, katero so nekateri že prej smatrali za izgubljeno, ni bilo za nas nikak dobiček. Le zaradi vaših ponovnih nadležnih prošelj smo po dolgi premišljevanji ugodili.«

»S trdim delom, ne z učenjem iz knjig, s poštenim delom smo si ga prislužili,« je dodal drugi.

»Prosim, gospod,« je z žalostnim glasom skušal rešiti položaj vodja, »jaz bi želel razložiti prečastitemu to stvar na bolj... vljuden način.«

»To je dovolj jasno in ni mi treba natančnejših pojasnil,« je odgovoril oče Letheby. »Jadrnica je na dnu morja in jaz sem vam porok za dvesto funtov. To je vse ali ne?«

»Oprostite, gospod,« je dodal zgovorni vodja, jezen, ker se je ponesrečil njegov z veliko skrbjo sestavljeni govor — »oprosite gospod, to še ni vse. Do naše duhovščine gojimo največje in najgloblje zaupanje. Ko je ona mlada gospa, njeno ime mi je popolnoma izpadlo — tako dolgo že nisem bral nobenih klasikov — prečastiti, morda bi mi vi mogli pomagati?«

»Sem prav tako v zadregi kot vi in prav nič si ne morem domisliti, katero gospo mislite —« je rekel oče Letheby.

»Teško mi je, da slišim tako besedo iz duhovnikovih ust,« je rekel užaljeni govornik, »saj je gospa, katero sem hotel omeniti, posebejna pravica.«

»A tako, vi mislite Astrejo,« mu je pomagal oče Letheby.

»Da, prav to, je rekel trgovec in si oddahnil.

»Oče Astreja zapusti svet, se bo gotovo zatekla v cerkev.«

»Seveda,« je pritrdil oče Letheby, »to bi lahko samočlali, ker je samoobsebi umevno.«

pot je vetrak cele tedne preplavljen, da morajo otroci ostati doma in se to pozabijo, kar so se naučili. Nekateri so proti šoli v naši vasi ju menda trčno zaradi tega še ni pouka.

Prosveta.

(St. Jošt nad Vrhniko.)

Po toplem poletju je tudi nam prinesla prosveta prav lep uspeh. Prejšnjo nedeljo so naši fantje vprizorili v Društvenem domu igro: »Strah z dolgo roko«, ki pa je gledalce zelo zadovoljila. Smeha je bilo dovolj. Igralcem za tolikšen trud in poštvalnost vsa čast! Med odmorom so gledalce zabavali tudi tamburaši. — Tudi Marijina družba ima pri nas redno vsak mesec svoj sestanek, ki ga obiskuje veliko število fantov in deklet. Te sestanke vodi g. župnik. Pa tudi s fantovskimi sestanki bomo kmalu prišli. — Tovariši in tovaršice, pogum in na delo, da bo naše prosvetno delo še več uspeha imelo!

Veteran.

(Žiri.)

Najstarejši »Domoljubov« naročnik v Žirih je kakor ga vidite na sliki Janes Sedej »Stari Sedej«. Je naroden na »Domoljuba« odkar izhaja. Se sedaj, ko je že izpolnil 84 let, mu je članje »Domoljuba« edina zabava in razvedril, da si ravno je reven, onemogel in bolehen, ga še vedno naroča. V prejšnjem času je bil

udar, odkar pa ne zmore več te težke obrti, izide kratac in zidarstvo čopite. Skozi celo življenje je bil priden, pošten in vreden. Vsakdo ljubi dobrega, vedno smehljivega se starčka. Iz srca mu želimo, da bi še mnogo novic zvedel iz »Domoljuba«.

Blagoslovitev šole.

(Sela pri Kamniku.)

Ze je v naši najbližji prihodnosti dan, ki nam bo nudil dovolj užitek in plačila za tako težavno delo, kot je bilo zidanje nove šole. Pa kaj pravim nove — se, stare niti nismo! Veliko vrsto let so se zbirali naši mali v temni, neizpravi »mčnariji«, kjer je bilo prostora le za največ 40 otrok, ne pa za 70! Pa vsake reči je enkrat konec, in tako smo tudi mi dočakali dan, ko bomo šolo blagoslovili in stopili vanjo veseli, ker smo jo »stavili v najtežjem času, kljub temu, da so nekateri popolnoma dvomili o našem uspehu, stopili bomo vanjo pa tudi ponosni, ker je šola naša! Ker je ta dan tako izreden za našo občino, ga bomo malo bolj proslavili. Da pa bo dan še lepši, vabimo vse, kdor le more, da pridete ta dan k nam in se z nami veselite! Saj pa bo tudi res prijetno! Priredili bodo otroci nekaj prizorčkov, slišali bomo zanimiva predavanja, zapeli bomo, srečo bomo ločili, ker bo pripravljen srečolov. Dobitkov bo kar čete kupel! Res, res! Naše pridne gojenke gospodinjstvo-nadaljevalne šole bodo pa sicerke, da ne bo nihče lačen pa tudi ne žejen! Za malo denarja bo veliko blaga! Zdaj pa si mislite: vse že vem, veselim se že, toda — kdaj pa naj vendar pridem, da ne bo prepozno? Vse to bo na nedeljo, 23. oktobra. Dopoldne si bo vsak in vsaka lahko ogledal razstavo ročnih del in majhno sodno razstavo, popoldne ob 1 bo blagoslovitev (mogoče tudi, da ob 2), potem pa vse drugo... Na veselo svidenje! Se neka! Prosim Boga, da nam da ta dan solnce, da ne bomo »oprizigali« dečnikov!

Cerkvena slovesnost.

(Šmartin v Tuhinju)

V zadnjem »Domoljuba« smo sporočili, da se bo praznik posvečenja cerkve letos tukaj posebno slovesno obhajal zaradi prenovljenja notranjštva župne cerkve. Danes pa zvedite, kako se je slavnost vršila. Kako je bilo? Kratko rečeno: lepo, kar je biti moglo! Kljub skrajno slabemu vremenu je pobilo poostili sv. Martina tudi mnogo ljudstva iz sosednjih župnij, tako, da je bila prostorna cerkev naličeno polna. Po procesiji okoli cerkve, ki je ta dan obhajala, je stopil ob 10 na prižnico g. kanonik dr. Opeka, ki je z njemu lastnimi, vrvičnimi besedami označil pomen tega slavnosti. »Nekako za dvestoletnico« (1935 bo 200 let, kar je bila dozidana), tako je izvajal, »se je izredno lepo zidana cerkev obklesla v svoji notranjosti kakor nevesta. Družna je bila misel, v teh,

gospodarsko tako težkih časih, začeti s prenovljenjem cerkve. Toda skrb domačega g. župnika za lepoto hiše bojuje in ljubezen župljanov do svoje župne cerkve, se ni ustrašila težko, temveč z upanjem v pomoč božjo, se je začelom julija pričelo z delom. Danes je skrb in ljubezen poplajana: cerkev se blišči v vsej svoji krasoti. In spodobilo se je, da ljubimo svojo župno cerkev in skrbimo za njeno lepoto, saj so dobrote in milosti, ki jih prejemamo v njej skozi celo življenje, od rojstva do smrti in še po smrti, neprecenljive. Po obširnejšem razlaganju teh dobrot in milosti, je govornik ob koncu pozival župljane, naj tudi v bodoče ohranijo ljubezen do svoje župne cerkve, naj radi prihajajo vanjo in ob potrebi radi prispevajo zanj po svojih močeh in si tako zbirajo neminljiv kapital v večnosti. — Po pridiki je bilo darovanje in nato slovesna sv. maša, ki jo je opravil gospod dekan Matej Rihar ob asistenci gg. gvardijana P. dr. Hadrijana iz Kamnika in župnika tuhinjskega, Burnika. Med sv. mašo je lepo prepeval dobro izveščani domači cerkveni pevski zbor pod vodstvom tukajšnjega organista Maksa Zore. Po sv. maši je bila zahvalna pesem, v zahvalo Bogu za srečno izvršeno delo. — Tako se je izvršila slovesnost, ki bo ostala ljudstvu v spominu desetletja. Z veseljem in ponosom v srcu so se zlasti župljani vračali na svoje domove in ni jim bilo žal trte, ki so jih doprinesli za prenovljenje cerkve. — Dodatno k poročilu o slovesnosti, bodi tukaj v imenu župljanov izročena srčna zahvala pred gosp. dekanu Riharju, ki je opravil sv. daritev; pred g. kanoniku za prelep govor, ter č. gospodoma asistentoma. Priznanje pa tudi slikarju gosp. Petru Železniku, ki je v vsi skrbjo izvršil delo in ki bodi zato najtopleje priporočen cerkvenim predstojnikom za cerkveno slikarska dela.

75 letnica založnega moša.

(Bizovik.)

21. oktobra 1932 bo obhajal 75 letnico Anton Ložar iz Bizovika pri polni moči in zadovoljstvu. Rojen je bil v Dobrunjah št. 45 pri Martinu. V Bizoviku si je kupil domačijo na št. 20, kamor se je poročil l. 1885. Bivil se je s kmetijo in zeljarijo. Trgoval je z zeljem v Trstu in na Reko. Ker je bil moder mož, je bil 15 let občinski odbornik in več čimoma svetovalec. V kršnem šolskem svetu je več časa. Cerkveni ključar je že nad 10 let, naročnik »Domoljuba« nad 30 let, naročnik »Slovenca« 15 let, dokler ga ni prevzel z domačijo vred njegov sin Francelj. Rad je podpiral misijone, Glasnik Srca Jezusovega je njegovo priljubljeno branje. Sedaj opravlja službo mesogleda. Otrok je imel deset. Eden je padel v vojni. Francelj je na domu gospodar, Marička je omožena v Beričevem, Tona pa v Bizoviku pri Mrkoču, drugi so pa Mi k Bogu v nebesa. Kot užitek se še prav živahno pogovarja o vseh tekočih rečeh in rad pove kakšno šaljivo. Čestitamo mu in želimo še pravi dolgih veselih let in dni.

Oddelčitev Slomška!

(Dol pri Ljubljani.)

Prav pristočno je preteklo nedeljo naše Prosvetno društvo proslavilo 70 letnico blažene Slomškove smrti. Začetek proslave je bil vtrajnostni tek naših fantov in mladcev, izmed katerih so prišli prvi na cilj sledeči: 1. Avsec Viktor, 2. Ložar Matevž in 3. Jagodic Vinko, vsi člani fantovskega oddelka. Od mladcev je bil prvi Jerman Jožef in drugi Česen Ivan. Vsi so prejeli primerna darila, ki jih je razdelil v navzočnosti občinstva predsednik Jožef Loboda. Nato se je vršila proslava. Govor je moral odpasti. Kljub temu pa smo počastili Slomška z njegovimi lepimi pesmimi, ki jih je tako lepo prepeval domači pevski zbor pod vodstvom organista g. Zabavnika. Še bolj pa smo se spomnili Slomška v duhu, ki naj ostane večno živ in svet med nami in našim narodom. Bog živi!

Prosveta.

(Dev. Marija v Polju.)

Pretekli ponedeljek se je vršila pri polni dvorani proslava v spomin smrti našega Slomška, ki je zelo lepo izpadla. Za to proslavo primerne deklaracije, kakor tudi pevski in godbene točke, so občinstvu ugajale. Predavanje g. predsednika potom slik o življenju, delovanju in smrti je na navzoče

napravilo globok vtis in Bog daj, da bi se uresničile zadnje njegove besede, da bi ga kmalu mogli častiti kot blaženega. — Dramatični odsek našega društva vprizoril v nedeljo 23. oktobra ob 4 pop. Medvedovo igro »Za Pravdo in srec«, dramo v petih dejanjih. Igra je krasna. Režija je spretnih rok. Vabimo, da si jo pridete ogledat. Za Vse sveta pa se pripravila druga predstava »Mini pod zemljo«. — Na vernih duš dan v sredo 2. novembra bomo na prosvetnem večeru proslavili spomin smrti našega nepozabnega Ev. Kreka, kakor naložitelje že danes opozarjamo. Osebito se vabi naše papirnisko delavstvo, h kateremu je rajni Krek tako rad zahajal in mu pomagal.

Dopisi, ki pridejo na uredništvo šole v tisk, ne morejo priti več v številko istega tedna.

Naznanila

d Denarja ne bodo žigosali. Tako so se danj odločili v Belgradu, kot poročajo dnevi časopisi. S tem je propadel predlog raznih gospodarskih krogov, ki so žigosanje zahtevali. S tem pa še ni rečeno, da je denar, ki ga ljudje marsikje brez potrebe skrivajo doma, varen pred tatovi in ognjem. Stotisoče so Slovenci tatovi že letos pokradli, velike vsote denarja so pogorelcem uničili ognjeni plameni. Zato zopet in zopet: ne držite denarja brez potrebe doma!

n Preskrbite sebe in svoje domače pri »Karitas«, ki je prvo in edino posmrtninsko zavarovanje v Sloveniji. Sprejemnina samo 10 Din. 2 malimi stalno enakimi prispevki preskrbite svoje. »Karitas« ni samopomoč. »Karitas« je oddelek št. let stare zavarovalnice. Vzajemna zavarovalnica, oddelek »Karitas«, Ljubljana.

n Ob prihli velike kmetijske razstave v Kranju v dne 22., 23. in 24. oktobra t. l., pomnil avtopromet O. Žužek, avtobusne vožnje iz Ljubljane čez Vodicce—Cerklje v Kranj in nazaj po potrebi.

n Prosvetno društvo v Borovnici priredi v nedeljo dne 23. oktobra ob 3 pop. žaloigro iz svetovne vojne v štirih dejanjih: »A njega nis«. K tej predstavi, ki je polna ljubezni in upa in strahot svetovne vojne, ljudno vabljeno. Odbor.

n Reteče. Kat. prosvetno društvo priredi v nedeljo dne 23. oktobra ob 15 pop. izvirno dramo v devetih slikah: »Prokletac«. K obilni udeležbi vladno vabi odbor.

n Slovenska stvaritev kmetijske razstave v Kranju bo v soboto dne 22. oktobra t. l. ob 10 v glavni dvorani Narodnega doma. Razstava traja do ponedeljka dne 24. oktobra. Prireditelj je občina v Lezelnim, saj obsega šest oddelkov. Priročamo obisk ne samo kmetom in šolam, temveč tudi trgovcem.

n Družba sv. Rafaela za varstvo izseljenec v Ljubljani skliče tem potem v smislu družbenih pravi in sklepa družbenega odbora svoj redni občni zbor, ki se bo vršil v ponedeljek dne 24. oktobra ob pol 4 pop. v posvetovalnici Delavske zbornice v Ljubljani. Na ta občni zbor se vabijo vsi člani Družbe sv. Rafaela in vsi dobrotniki in prijatelji izseljenec.

p Pomočinski izpiti! Strokovna zadruga krojčev in krojačic za sodna okraja Ribnica in Velike Lašče naznanja pripadnikom te zadruge, da se v prihodnjih dneh pomočinski izpiti za vajence v pomočnike. Vajenci, ki so prosti do 31. decembra 1932, naj se takoj javijo za ta izpit. Prijave je vložiti pisмено in lastnoručno spisane. K prijavi je priložiti izpričevalo učnega mojstra. K pomočnim izpitom naj se javijo tudi tisti vajenci, ki so opravili vajenško preizkušnjo, pa nimajo še pomočniškega izpita. Isto velja tudi za šivilje, krojačice. Prijave se sprejemajo do 29. oktobra 1932. Prijave za pomočinski izpit so kolka prave. Čas in kraj preizkušnje se bo kandidatom pravočasno naznanil. — Načelnik: Ivan Lenarčič, s. r.

DELO

v teh težkih časih se more se naj lažje dobiti v ustanovitve domače pisarne. Mi damo vsakomur lahko delo, kar smo odločili za pisarnice. Dobivamo preje in izplačujemo vso delo na plačilo, kar dokazuje mnogo zadovolnih. Vselej, da boste delali in zmagali, se obrnite po gratis prospekte na vrhko Josip Kralj, Maribor, Trubarjeva 2, oddelk 4.

NALAGAJTE DENAR pri HRANILNICI IN POSOJILNICI V KAMNIKU ŠUTNA 22, lastna hiša

registrirani zadrugi z neomejeno zavzeto

Ugodnosti: Jamstvo presega večkratni znesek vseh vlog. Dobro obrestovanje. — Nove vloge vedno plačljive. — Delokrog neomejen.

Podrobnejša pojasnila
ustmeno in pisмено.

Koruzo nova, popolnoma suha, sposobna za mlet, oddaja po Din 1²⁵ ali 5 kron kilo
Fran Pogačnik, Ljubljana, Dunajska cesta št. 67
nasproti mitnici. Pri večjem odjemu ceneje.

Radost in veselje je v Vaši družini

kadar jim prinesete dobro in lepo
blago za obleke in perilo. Kam-
garn in športni ševilji, volneno
blago, najnovejšo svilo, fanelo
in barhent, fine šifone, gradi za
modroce, posteljne odeje in vse
drugo manufakturno blago, samo
dobrih kvalitet dobite najceneje
in v največji izbiri v manufak-
turni trgovini

A. Žlender

Ljubljana, Šušterova ulica 22

Seno in slamo

dobavlja po konkurenčnih cenah Gospodar-
ska zveza. Ljubljana.

Vse gospodinje hvalijo
blago, ki so ga kupile pri

JURJU

v Ljubljani, Pogačarjev trg

Kupite tudi Vi!

Tudi Vi boste zadovoljni!

SUHE GOBE
plačuje po najvišji ceni.
SEVER & KOMP.
LJUBLJANA

Najboljši živalni stroji in kolesa

so edino ADLER-GRITZNER za dom,
industrijo in obrt v vseh opravilih.

Iskolen izvirski pletilni
stroj DUBIED

Pomik v vseh delih brezpla-
ćen, — Ničlo čisto.

JOSEF PETELINC
LJUBLJANA

Iskolen izvirski pletilni
stroj DUBIED
Večletna garancija.
Tudi na obrube.

VAJENCA ZA KOLARSKO OBRT

sprejem. COTMAN AL., Rojska c. 10, Domžale.

Zdravnik: »No, ste se ravnali po mojih
navodilih in spali pri odprtem oknu?»

Bolnik: »Sem.«

Zdravnik: »Dobro. In je nahod izginit?»

Bolnik: »Ne, pač pa moja obleka in ura.«

Gospa: »Ko sem pri vas kupila želvo, ste mi
zatrjevali, da živi dvestoto let, a takoj drugi dan
mi je poginila.« — Prodajalec: »Gotovo so ji ravno
ta dan leta potekla.«

n Kdor je poznal bivšega vojaka Šmida Fran-
ca, doma iz Sele nad Škofjo Loko, ki je bil v ital-
janskem ujetništvu v Tappa-Caldonazzo leta 1918,
ali 1919, in bi vedel kaj o njem, naj se javi Oblas-
tnemu odboru združenja vojnih invalidov v Ljub-
ljani, St. Peterska vojašnica.

Žganje naj- boljšega okusa

dobite, če uporabljate pri-
znane prvovrstne bakrene
kotle za žganje kuno

trvdke

Josip Giorcper

iz Ljubljane, Za gradom 9
(ob koncu Strelške ulice)

Stalna zaloga, dolgoletne izkušnje, nizke cene, za
vsak kotel garancija.

Mali oglasnik

Vsaka drobna vrstica ali nje prostor velja za
enkrat Din 5. Naročniki »Domoljuba« plačajo
samo polovico, ako kupujejo kmetijske po-
trebščine ali prodajajo svoje pridelke ali
iščejo poslovanje oziroma obrtniki pomočnikov
ali vajencev in narobe.

Posestvo za 10 glav
živine, pod
skrajno ugodnimi po-
goji na prodaj. Dopisi
na upravo lista pod št. 14635.

Pohlestvo vsakovrstno
kupite poceni
pri Egidiju in Karlu
Erjavcu, Brod (poleg
tacev, mostu) St. Vid
nad Ljublj. — Izdelki
zajamčeni. Stalno na
zalogi spalnice itd.

Koče v stroj

vse vrste na podplate,
notranjke, črno in ruja-
vo goranje usnje, blank,
kosmato podlogo i. t. d.
sprejema J. Lavrič,
usnjarija, St. Vid pri
Stični. Surove kože po-
sljate na postajo Stična.

Čevlje zastoj dobijo
kdo pridobi 10
odjemalcev. Trajno ro-
čno delo. Jernej Jeraj,
Zapoge 10, p. Smlednik.

Cvetje v najhujši zimi
boste imeli, ako
posadite že sedaj go-
molje hincint, katere
nudi Sever & Komp.,
Ljubljana. Zahtevajte
cenik!

Z vajenca za čevljar-
sko obrt
sprejme Jožef Jamnik,
čevljarstvo, Podreče,
Smlednik.

**Čevljarskega pomoč-
nika** dobro izveščane-
ga sprejme takoj,
Dremelj Anton,
čevljar, Petrišnja vas,
p. St. Vid pri Stični.

Sadno drevo in ce-
pljene
trte, jabolčne in bru-
škove divjake ima na
prodaj drevoseda-tri-
nica J. Ferle, Svibno
p. Radeče pri Zidanem
mostu. Zahtevajte cenik

V onem dam večje po-
sestvo večji
družini za daljšo dobo
(5—10 let) z nekaj ka-
pitalom Tudi v odkup.
Dopisi na upravo lista
pod št. 14634.

Posojila brezobrestna
za odkup dolga, nakup
in zidavo podeljuje:
»Kreditna zadruga«,
Ljubljana, Poštini pre-
dal 307. Sprejme zastop-
nike!

Zaslišanje je bilo končano in sodnik je
izrekel sodbo: 200 dinarjev. Obsojenec se je
ozrl na sodnika: »Gospod sodnik, poglejte,
težki časi so in težko je izhajati. Ali bi bilo
mogoče kazni nekoliko znižati?»

»Kaj ste v svojem poklicu?« je vprašal
sodnik. »Čevljar.« je tiho in ponižno odvrnil
čevljar.

»Dobro, pa naj bo. Kazen vam znižam na
199 dinarjev.«

Samo 66 Din

moški nizki čevlji iz pristaniške usnje,
visoki 79 Din, boka 87 Din, delavski
iz kravine 79, 96 Din, posebno močni
107 Din, gorski 138 Din, dalje velika
izbira vseh polčevljev, domačih, telo-
vadnih, športnih, turističnih, plesnih
in drugih čevljev za razne prilike po
čudovito nizkih cenah.

Trgovski dom

STERPIECNI. Celje št. 19

Zahtevajte brezplačni, bogato ilustrirani cenik!

Radio

Vsak delavnik: 12.15 Plošče, 12.45 Dnevne
vesti, 13.00 Čas, plošče, borza, 17.30 Salonski
kvintet, 22.00 Čas, poročila. — Četrtek 20. okt.:
18.30 Italijanska, 19. Dragocnost ne spada k
bistvu menjarja sredstva, 19.30 Pogovor s
poslušalci, 20. Napake otrok, 20.30 Orgelski kon-
cert, fr. Kanizij Fricelj, 21.30 Slovenski vokal-
ni kvintet, 22. Salonski kvintet. — Petek 21. okt.:
11.15 Šolska ura: Momenti iz življenja pesni-
kov, 18.30 Poglavlje iz domače zgodovine, 19.
Francočina, 19.30 Gospodinjska ura: O doma-
čnosti, 20. Glasbeno predavanje, 20.30 Komorni
trio, 21.30 Salonski kvintet, 22.15 Salonski kvin-
tet. — Sobota 22. okt.: 17. Salonski kvintet, 18.
Gimnastične vaje, 18.30 Angleščina, 19. Po-
vje iz sociologije, 19.30 O lajčnih plesnih zborih,
20. ob 20 letnici začetka osvobodilnih balkan-
skih vojsk, 20.30 Koncert vojaške godbe, v od-
morih recitacije. — Nedelja 23. okt.: 9.30 Pre-
nos cerkvene glasbe, 10. O misijonstvu, 10.30
Kotoliški shod v Essenu III, 12. Čas, poročila,
plošče, 15.15 Dekliška ura, 15.45 Pevski zbor
»Slavec«, 16.30 Prizemna šola, 20. Čaršavska
kneginja, prenos iz Dunaja, 22.30 Čas, poročila.
Ponedeljek 24. okt.: 18.30 Esperanto, 19. Srbo-
hrvaščina, 19.30 Zdravstvena ura: Nega bolni-
kov, 20.30 Glasbeno predavanje, 20.30 Komorni
pihalni kvintet, 21.30 Salonski kvintet. — To-
rek 25. okt.: 11.15 Šolska ura: Jugoslavija v
kulturnem oziru, 18.30 Nemščina, 19. Naše du-
hovne zajednice, 19.30 Reptice in metlice, 20.
Kako postanem govornik, 20.30 Orgelski kon-
cert, magn. Stanko Premrl, vmes viola solo,
g. Gustav Kantor, 21. Prenos iz Zagreba. —
Sreda 26. okt.: Otroški kotiček, 18. Salonski
kvintet, 19. Ruščina, 19.30 Literarna ura, 20. Sa-
mospevi gđ. Kristanove in g. Živka, 21. Pre-
nos iz kavarne Zvezda, 22.15 Salonski kvintet.

Močne vezalke
Din 1.— par

Za jesen

Najboljša krema
Din 4.— škatlja

35.-

Vel. 19-26 Vrsta 3661-00
Otroščkom za jesen, visok čevljiček iz boksa
s podplatom iz krupona.

39.-

Vrsta 3222-00
Evo čevljev za otroke, ki trgajo vso, kar jim
pride na noge. Vel. 27-34 Din 9.—, 35-38 Din 59.-.

39.-

Vrsta 3162-00
Nepremočljivi čevlji iz masnega usnja z
neraztrgljivim gumijastim podplatom. Vel.
27-34 Din 39.—, 35-38 Din 59.—.

59.-

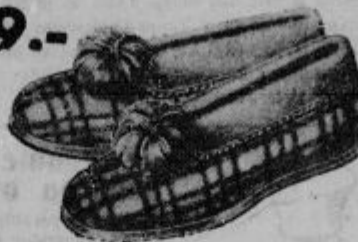

Vrsta 9891-60
Nepremočljivi gumijasti škornji za naše male
generale. Vel. 19-26 Din 59.—, 27-34 Din 79.—,
35-38 Din 99.—.

Otroške nogavice:

fine iz sukanca: vel. 2-4 Din 8.—,
vel. 5-8 Din 10.—, vel. 9-12 Din 12.—

29.-

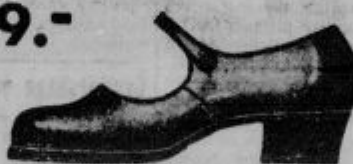
Vrsta 7045
Copate, v katerih morete delati v kuhinji in
oditi na hladen božnik. Topla volnena tkanina
in dober podplat s toplim vložkom re doju-
ščata, da se prehladite. Otroške Din 25.—.

69.-

Vrsta 1845-52
Zelo elegantni in lahki čevljički iz najboljšeg
barčuna kombinirani z lakom. Nadomestili
Vam bodo čevlje iz sem ša — zadovoljili pa
tudi najfinejši okus.

69.-

Vrsta 3925-03
Za gospodinjce, ki rabijo močno obutev iz
boksa z nepremočljivim gumijastim podplatom.

89.-

Vrsta 2945-11
Soliden čevlji iz ružavega ali črnega boksa
za dnevno uporabo. Prikladen za sportni
kostim. Isti iz laka Din 99.—.

Danes smo v stanju obuti celo
družino za toliko denarja, kolikor
je lansko leto stal 1 par čev-
ljev. Pridite v naše prodajalne.
Prepričajte se.

39.-

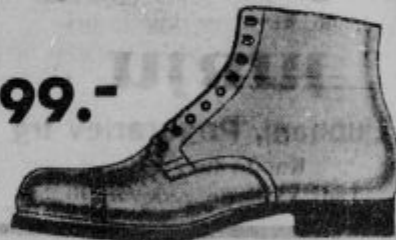
Vrsta 7047
Po dnevnem naporu počutili se boste najbolje
v toplih copatah iz volnene tkanine.

89.-

Vrsta 1937-22
Trpežen čevlji iz črnega ali ružavega boksa
z nepremočljivim gumijastim podplatom. Pri-
meren za vsakega, ki predvsem zahteva iz-
pečnost čevljev.

99.-

Vrsta 3967-22
Čevlji iz dobrega črnega boksa z nepremoč-
ljivim gumijastim podplatom. Delovnemu člo-
veku za praznik in nečesto.

79.-

Vrsta 0167-00
Čizme iz masnega usnja z močnim vulkani-
ziranim gumijastim podplatom. Primerne za
delo na polju, slavnih, cestah in za vsak
drugi štrpac.

Nata